

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografa“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSEDATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15).
Un fir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
a treia-ora 10 bani.

Un rău mare.

Oine a 'ndrăgit străinii
Mânca 'i-ar inima câinii.
Eminescu.

Noi Românii suntem harnici, muncim din greu, muncim cu sudoare amară, eruntă, din zori de zi, până târziu noaptea, muncim așa, că abea ne mai putem purta oboselele noastre oase.

Stând lucru așa, ar trebui ca să fim avuți, să avem de toate, să nu ducem lipsă de nimic; cum știm însă nu e așa, suntem săraci, suntem lipiți pământului de săraci, de multe ori nu avem nici o coajă uscată de pâine, nici un dărab de mălai în casă, apoi afară de acestea mai suntem și încărcăți de datorii.

Și oare, de ce suntem noi lipiți pământului de săraci, și de ce suntem încărcăți de datorii?

E ceva la mijloc, ce ne stoarce rodul erunt al muncii noastre.

Eată ce e: broșta cu străinii, dintre cari mai mult cu Jidovii.

Isvorul de frunte al sărăciei noastre deci zace în faptul acesta, el numai de aici provine.

Străinii, dintre cari mai cu seamă Jidovii, nouă Românilor nici odată nu ne-au voit binele, în totdeauna ne-au fost dușmani, întotdeauna au avut gânduri rele față de noi, căutând tot felul de mijloace, ca să ne facă rău, să ne despoaie de tot ce avem. Noi însă nu vrem să vedem aceasta, căci dacă avem vr'un necaz, mergem la cutare venitură de Jidov.

Faptul acesta e un rău mare, multă pacoste, multe nenorociri ne aduce pe cap, și astfel trebuie să ne lăsăm de el, pentru-că Jidovul dela fire e înșelător, lui nu-'i place să lucre lucrul greu, cum lucrăm noi pământul, lui îi place să trăiască numai din gheșeft.

Și Jidovul mai e și vicelan, hain, până îi cădem în mână, sau să zic mai bine, în cursă, după placul lui, e dulce la vorbă, după aceasta însă ne întoarce spatele, nu stă de vorbă cu noi, ba ne mai și injură, ne batjocurește și așa ne suge până la os, ne despoaie de tot ce avem, rămânând ca vai de noi, fără casă și vatră, pe drumuri, ca cerșitorii.

Când avem vr'un necaz noi mergem la Jidovi, și de ce facem aceasta, când avem și noi oamenii noștri, cari sînt de un sânge cu noi, cari, numai dacă se poate, cu dragoste ne ajută.

Românii noștri cu carte, văzând că Jidovii ne belese fără milă, au venit în ajutorul nostru, au făcut în multe locuri, mai cu seamă în comune de-ale noastre, bănci românești, că dacă ne trebuie vr'un ban, să putem fi ajutați, să nu mergem la străini.

Noi însă, de multe ori nu vedem, sau poate că nu vrem să vedem aceasta, singuri ne băgăm în foc, singuri ne facem rău, și așa nu trebuie să ne plângem, să ne văităm, pentru că noi singuri suntem de vină.

Să vedem odată, să ni-se deschidă ochii, că nu e bine ce facem, că e numai spre rău și paguba noastră, ba și spre nenorocirea noastră, și a neamului nostru; să nu așteptăm ceasul din urmă, căci atunci va fi prea târziu, ori și ce am face, nici la un bine nu vom ajunge.

Trei zile îmi par un cîs
Povestind de-al meu necaz,
De când te-ai dus câte-am tras.

Aveam mândruță copilă,
Și ploua și era tină
Și mergeam ca pe lumină;
Dar' de când drăguță n'am
Îmi pare noaptea un an.

Din Beșineu.

Comun. de Nicolae Paștiu, inv.

Pasere de pe rotile
Fata popii-i tot copilă,
Dar' și paserea-i tot puiu
Dracu-o știe de cându-i.
Duce m'as nu știu încătrău
Că-n toate părțile-i rău.

De trei zile mă tot duc
După badea să-l ajung,
Desculță și desbrăcată
Doar' l-oi ajunge vr'odată.

Când avem deci vr'un necaz, să mergem la preoții și învățătorii noștri și la ceilalți oameni ai noștri cu carte, ca să le cerem sfatul, căci ei ne vor lumina, ne vor îndrepta pe căile bune, căci sînt frați cu noi, sînt de o lege, de un sânge cu noi.

De Jidovi să ne pîzim ca de foc, facă și ei trebile lor singuri; că nu sînt oamenii noștri, nu ne voiesc binele, ci caută numai să ne despoaie de tot ce avem.

Dacă vom face așa vom vedea, căt de mult vom câștiga, rodul erunt al ostenețelor, al muncii noastre, nu va mai ajunge în mâinile, în pungă lor, ci ne va rămâne nouă, spre folosul nostru.

Și de ce să nu facem când e numai spre binele, spre fericirea noastră și a neamului nostru românesc. Franz.

„Unitatea națională cehoslovacă“. Locotenentul Moravici a propozat cu clausula de aprobare statutelor reuniunii cu titlul de mai sus și care are de scop desțepțirea poporului slovac și propagarea unității naționale între cele două popoare. Residența reuniunii este în Ungarisch-Brod.

Ziarele maghiare scupă foc de necaz!

Dela Ligă La întrunirea de Meouri, 30 Octomvrie, comitetul central executiv al Ligii culturale a aflat cu plăcere, că în urma stăruințelor președintelui ei, dl P. Grădișteanu, una sulă de noi membri, numai din București, au cerut să fie înscriși în Ligă.

FOITA

Poesii populare.

Din Corbi.

Comun. de Alexandru Bârsan, inv.

Mătrăgună trei jirezi

Drăguț ca al meu nu vezi,

Pe el e cămașa albă

La grumazi cravată neagră.

Badiul care-mi place mie

Nu-'i acasă la moșie,

Dar' sorie-n cântălărie,

Serie două-trei rinduri

Nu mai poate de gânduri.

Uscate-ai bade ca vîntul

Și nu te-ar primi pământul,

Că tot la tine-mi stă gândul,

Cu tine să mă 'ntălnesc

Trei zile să-ți povestesc.

Până mor să mă tot duc
Nici odată nu-l ajung.

Pân' ce sînt fetele fete
Nu le vezi în cărcimă bete,
Dacă pun conciul pe cap
In cărcimă nu mai inoap.

De când bade m'ai lăsat
M'am negrit și m'am uscat,
M'am uscat ca scândura,
De când nu-ți sărut gura,
Și mai tere m'oi usca
De nu te-oi mai săruta.

Copiliță, copiliță
Fă-ți gurița fântăniță,
Și buzele păbărele
Să bea voinicii din ele,
Să bea mândruțo și eu
Să-mi treacă de dorul tău.

NULLA DIES SINE LINEA.
Vineri, în 14 n. c. a primit redactorul responsabil al „Tribunei”, domnul Mohan, înștiințarea despre punerea sub acuză pentru cei doi articoli înscrinați: „Numai morți vom da-o” și „Pericolul se apropie”. Excepțiunile s'au făcut la tribunalul din Cluj prin vrednicul nostru avocat din Cluj, dl Dr. Cassiu Maniu, care va susține și apărarea.

Din Austria. Propunerea de a oferi Germanilor ca despăgubire pentru învoirea lor cu limba oficială internă oală împărțire în cercuri și curii naționale, află opoziție strânică, mai ales la partidul popular german. Din cauza aceasta se presupune, că pertractările de coalitție vor suferi naufragiu. In cazul acesta guvernul, a vorba, se disolve parlamentul și se iese alegeri noue.

PROCES DE PRESĂ. În „Kronstädter Ztg.” a apărut mai de mult un articol, în care se arăta, că datele biroului statistic regnicolar sunt falsificate în favorul Maghiarilor. Biroul stat. a înprocesat foaia, respective pe autorul articolului, prof. Dr. E. Lassel. În chestia aceasta Sâmbătă a fost prima pertractare la tribunalul din M. - Oșorhei. Tribunalul, cu toată apărarea avocatului Dr. Lurtz, a decis punerea sub acuză a lui Lassel.

Osândirile merg strună!

DIN LUME.

Germania.

Impăratul Vilhelm devine tot mai urgisit în unele state din Germania, în deosebi în Bavaria. Astfel atribuindu-se împăratului Vilhelm II. tendința de a răpi statelor federale și ultimele resturi de autonomie provincială, toată Bavaria cu oroare își aduce aminte de cuvintele ce le a înscris împăratul actual în cartea de aur a orașului München: Suprema lex regis voluntas.

Conducătorul țeranilor bavarezi, Anton Memminger, în o mare adunare publică a strigat cât l-a luat gura: „Impăratul e cel mai detestat om din imperiu”. Poliția era de față, și nici un agent n'a invitat pe președintele reuniunii să ridice vedința, cum se face în cazuri când autoritățile sunt insultate.

Un alt motiv pentru care mai e detestat Vilhelm II. e și anglomania lui. Nu numai Bavarezii, dar și restul Germanilor, critică aspru această atitudine a împăratului. De aceea, același Memminger a putut să strige neimpedecat de nimeni: „Blăstămat fie ciavul când a debarcat împăratul german în Anglia”.

Și cu toate acestea călătoria lui Vilhelm II. se impunea ca inevitabilă, dacă vrea Germania să își înființeze un imperiu colonial în Africa, unde are să

ia acum recompensa atitudinii sale reprobabile, pe timpul războiului cu Burii.

Germania dispune deja în Africa de 1,489,500 kilometri pătrați, și acum, după ce Chamberlain va fi vizitat coloniile engleze, ea mai speră să mai obțină încă ceva.

Eată de ce a fost necesară o vizită la unchiul Eduard VII.

Bulgaria.

Ziarul „Echo de Paris” publică un interviu cu profesorul Mihailow k', unul din presidenții celor două comitete macedonene din Sofia.

Mihailow k' a declarat, că toate comitetele macedonene din Bulgaria dispun de 4-5000 oameni armați, cari vor continua campania din Macedonia chiar pe timpul ernei. El este convins, că Macedonenii nu vor pute obține nimic fără concursul Franței și al Angliei, al căror interes ar fi după dînsul, de a sprijini pe Slavii din sud contra întinderii pan-germanismului.

Ziarul „Novosti” publică un articol contra guvernului bulgar, reproșându-i că confundă tendințele politice ale Rusiei oficiale cu acele tendințe, cari își atribuiesc un caracter semi oficial. Rusia, zice acel ziar, nu poate favoriza o politică basată pe visurile unei mari Bulgarii. Politica rusească tinde mai mult de a asigura interesele tuturor popoarelor și al tuturor statelor din peninsula balcanică. Rusia nu poate să dea preferință Bulgariei, încheie „Novosti”.

Belgia.

Contra regelui Leopold s'a făcut în 15 l. c. un atentat. El egise din biserica, când un individ a dat trei pușcături de revolver asupra trăsorii, în care se afla regele și familia. Nici un glonț n'a nimerit. Atentatorul a fost arestat și dus la poliție. El se numește Rubino, a venit din Londra și declară, că e anarchist. Regele a aflat despre atentat numai după-ace a sosit la palat.

Turcia.

O depeșă publicată în ziarul rusec „Novoje Vremja”, primită din Constantinopol, comunică următoarea știre senzațională:

Trupele turcești, urmărind o bandă de răsculați albanezi, au comis o greșală ce a avut ca rezultat câteva sute de victime. Pe când urmărea neaptea pe bandiți, o trupă de soldați s'a întâlnit cu altă trupă și crezând că sînt răsculații, s'au luptat câteva ceasuri, omorîndu-se dintr'o parte și din alta. La Constantinopol au sosit zece vagoane de oficeri și soldați răniți. În spitalele din Serez și Salonie se află o mie și cinci sute de răniți.

Cel puțin, așa declară Turcii, că a fost o eroare.

Edhem-Pașa telegrafează din Serez, că răsculații sînt în număr de trei mii.

Bandele albaneze au jefuit Bistrița, Serbinovo, Dragobranza, Zarevogie, Lazerovopole, Postele și Golencin.

Răscoala aceasta e mai de temut pentru Poartă decât aceea a Bulgarilor.

Se telegrafează din Constantinopol, că Sultanul va trimite în vizită la cur-

tea rusească pe fiul seu Achmed Effendi, care se va duce apoi la Berlin.

Această vizită se crede a fi în legătură cu teama, ce are Sultanul în urma înțelegerii dintre Bulgaria și România.

Turcia, crezând că chestiunea reformelor a devenit o necesitate pentru existența ei mai departe, a propus Puterilor, să le prezinte un proiect de reforme pentru Macedonia.

Știri mărunte.

Rebelii marocani au fost bătuti de trupele Sultanului. Pretendentul a fugit.

În Africa-de-sud se fac pregătiri pentru călătoria lui Chamberlain, care va cerceta teate distrietele, ca să facă cunoștință cu deosebitele naționalități din colonii.

Visita regelui Carol în Bulgaria.

Am fost dat știrea, că regele României a vizitat Bulgaria. Dăm mai la vale unele amănunte dela aceasta întâlnire. La banchetul din Rusciuc principele Bulgariei a ținut următorul toast:

„Sire, sînt fericit a saluta pe augustul vecin, care a binevoit să viziteze pămîntul Bulgariei. Această vizită dovedește bunele raporturi de vecinătate ce există între ambele State. Asigurăm pe Maiestatea Voastră, că nu vom neglija nimic pentru consolidarea acestor sentimente. Sînt fericit mai cu seamă, că vizita Maiestății Voastre coincidează cu a 25 a aniversare a războiului, la care a luat parte glorioasa armată română căreia li vom păstra recunoștința.

„Insufleșit de aceste sentimente, beau în sănătatea Maiestății Voastre, a Maiestății Sale Reginei și pentru prosperitatea armatei române și a poporului român. Ura!”

Regele Carol la rîndul seu ținut următorul toast:

„Mulțumesc din tot sufletul pentru sentimentele exprimate și pentru simpatia primire ce s'a făcut de către armată și orașul Rusciuc, care a realizat imense progrese sub domnia Maiestății Voastre. Sînt vesel că prin o fericită coincidență, azi se sîrbbează a 25 a aniversare a războiului independent și că națiunea bulgară salută victoria câștigată de armatele aliate ruso-române, care au creat statul bulgar.

„Punem mare preț pe prietenia poporului bulgar și ne rezervăm a strînge din ce în ce mai mult legăturile de amiciție, spre fericirea ambelor popoare.

„Beau în sănătatea augustei mame principesa Clementina, în sănătatea Majestății Voastre și pentru prosperitatea Bulgariei. Ura!”

Dela Rusciuc s'au dus pe câmpul de luptă din jurul Plevnei.

La Grivița.

La orele 3^{1/2}, cu toții ajunseră la Grivița, falnica redută luată de curcanii români la 1877. Mii de țerani erau acolo pentru a-i primi și doctorul Drumeff rosti în franțozește un discurs, prin care salută pe M. S. Regele.

Apoi merșeră a vizita capela comemorativă română, ridicată în amintirea soldaților morți în războiul dela 1877-78. Frumoase arcuiri de triumf erau ridicate la intrarea capelei.

Metropolitul Constantin din Vrața, îmbrăcat în odăjdii, primi pe regele Carol la intrarea în biserică și rosti un mișcător discurs de bunăvenire viteazului de acum 25 ani.

Visitarea criptei și scena emoționantă.

Urmă un serviciu divin, după care M. S. Regele se coborî în cripta, în care se află depuse osemintele ofițerilor și soldaților morți în războiu.

M. S. Regele plânse mult în fața acestor scumpe relieve și depuse o placă comemorativă cu inscripția: *Carol I. Regele României, vitejilor și soldați, 1902.*

La rîndul ei, delegația batalionului 2 de vînători, care câștigase la 77 gloria eternității prin luarea Griviței, depuse și ea o cunună. S'au mai depus multe alte coroane, din partea armatei române, din partea Principelui Bulgariei, a consiliului de miniștri bulgar, a comunei Grivița, a d-lui locot. colonel Loentiew.

Visitarea câmpului de luptă.

Urmă apoi vizitarea câmpului de luptă de odinioară, presărat cu monumente pentru eroii căzuți în lupte.

Fu emoționantă scena când M. S. Regele arată asistenților *Valea plângerii*, făcând asistenților istorisirea zilelor de glorie de acum 25 de ani.

Și aici se depuseră numeroase coroane.

La Plevna.

La 5 ore pleacă la Plevna. Poporația micului orașel era toată pe strade.

Femeile și fetele aruncau flori, ear' trecerea cortegiului era împedecată de marea aglomerație.

Trăsura regală se opri la casa, care pe acel timp fusese locuită de Leul dela Plevna, Osman Pașa, și care actualmente este locuită de domnul și doamna Vatzov.

D-na Vatzov oferî un frumos buchet de flori Majestății Sale. Avu loc o mică gustare, chier în camera locuită odinioară de Osman Pașa.

Discursurile.

La șampania oferită, M. S. Regele ridică următorul toast, acoperit de uralele tuturor:

»Sunt profund mișcat de frumoasa primire ce mi-se face în acest oraș. Acum 25 de ani am părăsit Bulgaria ca învingător; astăzi revin pe acest pământ ca cel mai bun și cel mai sincer amic al Bulgariei și al armatei bulgare.

»Sunt fericit aflându-mă aici, unde armata ruso-română a cules laurii victoriei după o luptă eroică, ce a ținut în cordată atenția lumii, cinci luni. Simt o adevărată satisfacție văzând inimile Bulgarilor unite cu ale Românilor în același avânt de frăție. Mulțumind A. V. de delicata atenție ce ați avut pentru mine, beau pentru armata bulgară care, deși tină, a dat dovezi de bravură. Ura!»

A. S. R. Principele Ferdinand a răspuns prin următorul toast, acoperit de uralele întregii asistențe:

»Sire, sentimentele ce exprimați în aceste localități sacre ne pătrund. În acest moment mă gândesc la războiu, la eroii cari au murit pentru principiul creștinătății și desrobirea Bulgariei.

»Văd figura împăratului Alexandru II. împărțind suferințele soldaților și mai văd armata glorioasă comandată de

Majestatea Voastră. Văd Grivița, Opancez și pe martirii români, cari 'și-au sacrificat viața pentru binele Bulgariei.

»Azi, poporul bulgar, fericit, este recunoscător. Beau pentru armata română, urându-i să fie vecinic glorioasă. Beau pentru șeful ei și pentru M. S. Regina. Ura!»

La ora 6 și jum. Sveranii se îndreptază spre gară. Trenul a plecat spre Samovitz, în ovațiunile și uralele poporației.

Trenul ajunge la Samovitz, unde o poporație imensă scoate urale.

Sveranii trec portul decorat splendid și se duc pe iahtul princiar »Krum«.

La ora 8 și jum. Incepe prânzul pe iahtul Krum, la care iau parte Sveranii și Suitele.

După masă dl Sturdza a conferit singur cu A. S. R. Principele Ferdinand,

Plecarea.

La 10 ore seară, iahtul se puse în mișcare spre T. Măgurele. Escadra însoțește iahtul Krum. Salvele de tunuri se trag de pe țerm.

Între Nicopoli și T. Măgurele aspectul este cu totul feeric.

Artificii se dau de pe țerm.

La Turnu Măgurele, debarcaderul, feeric iluminat, este plin de o lume imensă.

Regele a părăsit iahtul însoțit de A. S. R. Principele Ferdinand care l-a condus până la vagonul regal.

Ambii Sverani s'au reîntors apoi la debarcader, Regele Carol voinde să conducă pe Principele Ferdinand.

Despărțirea a fost foarte caldă. S'au înbrățișat de mai multe ori, deasemenea dl Sturdza a îmbrățișat pe primul-ministru Danef. La 11 și 10 m. M. S. Regele cu suita s'a urcat în trenul regal, care a pornit la Sinaia.

SCRISORI.

Adunarea generală a „Reuniunii femeilor rom. din com. Hunedoarei”.

Deva, în 11 Nov. n. 1902

Dela banchet publicul a trecut la adunarea generală a Reun. fem. rom. din comitatul Hunedoarei, ținută în localitățile casinei române din loc.

Adunarea a fost una dintre cele mai reușite, toate centrele românești din comitat erau reprezentate prin d-ne și d-șoare, cari tind la înaintarea femeii române și la perfecționarea industriei de casă românească, pentru care scop lucrează necontenit tocmai reuniunea.

Adunarea a fost deschisă de doamna presidentă Elena Pop Hoșzu-Longin prin frumoasă vorbire:

A urmat apoi, conform ordinii de zi, citirea consemnării membrilor reuniunii, prin care s'a constatat că în anul acesta reuniunea a avut 1 membru onorar, 31 membre fondatoare, 60 membre pe viață, 7 membre ordinare și 26 membrii ajutători.

După aceea s'cește raportul comitetului despre activitatea și raportul casei, despre averea Reuniunii dela ultima adunare generală.

Amăsurat ordinii de zi urmează alegerea alor două comisiuni, una pentru revidierea raportului comitetului și raportului casei, ear' alta pentru încasarea taxelor restante și conscrierea membrilor noi.

În prima comisiune se aleg: d-na Maria Barițiu n. Bogorin, d-na Eugenia Sânzian n. Popp. cu dl Dr. Alexandru L. Hoșzu, ear' în comisiunea a doua se aleg: d-șoara Venturia Corvin, d-șoara Asinefta Popoviciu cu domnul Nicolae Schiau.

Prima comisiune recomandă spre primire rapoartele comitetului și casei, propunând tot odată ca doamnei casieră pe lângă mulțumită să se dea absolutul obișnuit.

Din primul raport — pe lângă celelalte șgende — cu deosebire recomandă spre primire adunării generale propunerea comitetului de a alege o anchetă din bărbați specialiști, cari să studieze modul cum și unde s'ar pute înființa primul atelier pentru industria de casă cu motive românești, la care apoi să se poată face comande, cari să ridice industria noastră de casă la nivelul ce-i compete, și merită să fie ridicată, și aceasta comisiune să vină la proxima adunare generală cu propunere concretă și bine precisată în direcția aceasta. Propunerea s'a primit, și ancheta s'a ales.

Din raportul casei relevez, că reur. dispune de o avere de 10 000 de coroane, bani elocați la 5 bănci românești din comitat, anume: »Hunedoara«, »Ardeleana«, »Corvineana«, »Haștegana« și »G. ănișterul«.

Frumușică sumă, însă pentru realizarea grandioasei idei de mai sus totuși va fi insuficientă, dar' oamenii și instituțiunile marimonioase nu vor întârzia a sprijini astfel de întreprinderi mărețe!!

Comisiunea pentru conscrierea membrilor noi raportează cu plăcere că a încasat suma de 156 coroane, conscriindu-se 9 membre pe viață, 2 ordinare și 13 membri ajutători.

La eventualele propuneri dl Dr. Alexandru L. Hoșzu propune, că pentru meritele câștigate pe terenul pentru înaintarea și cultivarea femeii române, perfecționarea și ridicarea industriei de casă românească, adunarea generală să declare de membri onorari ai sei pe doamna Maria P. Cosma din Sibiu, pe dl Iosif Vulcan din Oradea și pe dl Demetriu Comșa, prof. din Sibiu, adunarea primește cu însuflețire aceasta propunere și declară de membri onorari pe propuși.

Tot la adunarea generală au fost expuse sub supravegherea d-nei Mesonier și d-șoarei a Mariana Olariu niște drăgălașe obiecte aparținătoare industriei de casă.

Adunarea generală, — după eshaurearea ordinii de zi, și a propunerilor făcute, a fost închisă prin doamna presidentă.

Petrecerea cu dans.

Seară a fost o petrecere cu dans în sala Redutei orășenești din loc, aranjată de tinerimea din Deva și jur pentru înfrumusețarea internă a bisericii.

Petrecerea aceasta a reușit bine. S'a jucat până cântă ziua cu mare în-sufletire și vioiciune la acordurile escele-ntei muzice a lui Gogi din Orăștie. — Câți am luat parte la aceasta petrecere ne-am petrecut foarte bine.

Materialmente încă a reușit bine, căci după cum am auzit pentru scopul ce s'a aranjat au rămas peste 120 coroane.

Străini la petrecere nu au luat parte.

Va să zică petrecerea a fost românească curată. **Correspondent.**

Monumentele române din Bulgaria.

S'a vorbit mult zilele acestea despre visita regelui român în Bulgaria. Chiar dacă n'am lua în seamă pricinile diplomatice, cari l'au înduplecat s'o facă, trebuie să ne gândim, că pe câmpurile Bulgariei avem locuri, unde mii de frați de ai noștri își dorm somnul de veci. Și o să vadă Românii noștri, că cei rămași în viață nu și-au uitat de ei, dăm mai la vale descrierea lor, făcută chiar de oficerul, care a fost însărcinat cu supravegherea executării lor, dl col. Botez, și pe care o reproducem după revista populară militară „*Poneg Curcanul.*”

Capela dela Plevna. Așezată pe o colină în fața satului Grivița, este construită din piatră cioplită. Fundațiunile ei, destul de adânci, au permis construirea unei cripte, în care sunt depuse oșămintele tuturor ostașilor căzuți în lupte, și cari s'au putut găzi, mai ales în jurul redutelor.

Visitatorul poate pătrunde în criptă, prin lăuntru capela, trecând printr'o ușe ce se ridică.

În fundațiunile capela se găsește o piatră, în care s'a șezat cu multă îngrijire un tub de plumb, înăuntru cărui este pus un tub de sticlă închis ermetic și care conține:

1. Un pergament cu următoarea inscripțiune:

*În anul MDCCCLXXXII (1882).
Sub Carol I, rege al Românilor și fiind prim-ministru Ioan C. Brătianu, ear' ministru de războiu general George Anghelescu, a ridicat statul român această capelă în amintirea vitejilor ostași Români, căzuți pe aceste locuri în luptele purtate contra Turcilor în anii 1877—78.
Fie-le amintirea eternă.*

2. Medaliele *Trecerea Dunării* și a *Apărătorilor independenței* cu panglicile lor.

3. Câte o piesă din toate felurile din monedele române de aur, de argint și de aramă, câte existau la acea epocă.

De asupra criptei se află corpul capela propriu zis, luminat de trei ferestri mari, ear' de-asupra cupola ei ou 8 ferestri mai mici.

La exterior, sculpturile ușii și ale cornicelor sunt lucrute cu multă îngrijire, ear' deasupra acoperământului și la cele patru capiteluri ale feștelor se află câte o cruce.

Pe pereții interiori ai capela sunt zugrăvite imaginile tuturor sfinților și alte subiecte sacre, executate cu o măiestrie și o acurateță demne de admirat.

Pe una din părțile laterale ale intrării se află portretul Majestății Sale Regelui, comandantul suprem al oștirilor dela Plevna, sub a cărui înaltă conducere armata română a putut recăștiga independența țării sale; ear' pe cealaltă parte, portretul prea iubitei și grațioasei Regine, mângâitoarea suferințelor și a răniților din acele lupte.

Tot înăuntru capela, și deasupra ușii ce dă intrarea în criptă se vede următoarea inscripțiune, săpată în piatră:

„În amintirea bătăliei încoronată de izbândă dela 30 August 1877, și a luptelor dela 27 Aug., 6 Septembrie și 6 Octomvrie 1877.”

În partea dreaptă a curții capela, este clădită o mică locuință pentru păzitorul îmbătrânit în acest serviciu și care-l continuă și azi plătit de ministrul de războiu.

Starea acestui monument este bună mai ales în urma reparațiilor ce s'au făcut în anul acesta.

Monumentul dela Reduta Grivița nr. 2 este construit din piatră cioplită, cu crucea de marmură cenușie închis; pe una din fețe are o placă de marmură pe care este scris:

„Cine luptă vitejește, neperitor îi rămâne numele.”

Acest monument este așezat pe spațiul rămas liber între lucrările făcute de soldații noștri și reduta Grivița nr. 2 ou fața spre valea numită a plângerii.

Monumentul dela Opanes este asemenea celui dela reduta Grivița nr. 2, așezat pe locul ocupat de una din redutele turcești.

Pe placa acestui monument este scris:

„Românii luară această redută împreună cu 6—8000 prinși și 18 tunuri, în ziua de 28 Noemvrie 1877.”

Aceste sunt monumentele de pe câmpul de bătăie dela Plevna.

Monumentele dela Rahova și Smârdan. Soclul lor este de piatră cioplită, corpul monumentului de granit cenușiu închis, eară statua de bronz; monumentele sunt înconjurate de stâlpi de piatră legați cu lanțuri.

Pe plăcile acestor monumente sunt următoarele inscripțiuni:

Placa nr. 1.
Anul mântuirii 1877.

Placa nr. 2.
Dumnezeu a voit ca din sângele vărsat de voi să răsară neatințarea României.

Placa nr. 3.
Dându-vă viața bărbătește, ați dat viață țării voastre și libertate Bulgariei.

Placa nr. 4.
Pentru patrie și pentru domn căzuți pe câmpul datoriei.

Fericiti cei ce știu să moară într'un chip nemuritor.

Placa nr. 5.
Nici o jertfă nu e mai mare, când dinsa este săvârșită pentru apărarea dreptului și mărirea neamului.

Națiile cari înaltă pe cei-ce cu credință le slujesc și asigură viitorul.

Placa nr. 6.
România recunoștoare nu va uita nici odată că ceea-ce se dobândește prin luptă crâncenă se păstrează cu sfințenie.

Din stejar, stejar răsare, ear' din viteji, viteji nasc.

La așezarea acestor monumente s'a avut de asemenea în vedere îndeplinirea condițiilor de a se pute vedea și pe cât se poate mai aproape de localitățile unde s'au dat luptele.

Monumentul dela Rahova este așezat pe una din înălțimile din marginea apuseană a orașului, ou fața spre Dunăre, este vizibil din orașul Bechet.

În apropierea acestui monument și pe locul, unde sunt înmormențați ostașii căzuți în luptele dela Rahova, s'au ridicat 10 cruce de marmură așezate pe soclu de piatră, cari au forma și dimensiunile din figura 8.

Așezarea monumentului dela Smârdan nu a putut să satisfacă condițiile de a se pute vedea din orașul Calafat, din cauza depărtării acestei localități de Dunăre.

El este așezat pe locul ocupat de una din redutele de lângă acest sat și domină ou înălțimea sa toată câmpia, care-l încunjoară.

Asemenea în cimiterul din marginea satului, unde se află îngropați oficerii și soldații căzuți în acea localitate, s'au ridicat două monumente.

Acel al oficerilor poartă următoarea inscripțiune:

„Cei dintâiu la primejdie, trebuie să fie și cei dintâiu la o glorioasă amintire.”

Ear' pe cel al soldaților este scris:

„Voi, soldați, temeliea oastei române, vouă vi-se cuvine cinstea și dragostea țării.”

Construcțiunile tuturor acestor monumente au fost terminate în vara anului 1888, astfel că la 30 August al aceluia an a avut loc sfârșirea capela, solemnitate la care au asistat generalul Ipătescu, ca delegat al guvernului român, și generalul Candiano-Popescu, atunci colonel-adjutant regal, însărcinat din partea Majestății Sale pentru a asista la această ceremonie, mai mulți oficeri superiori și inferiori, precum și câteva grade inferioare.

Redutele, deși acoperite de vegetațiune, ou coamele și talusele știrbite și gârbovite de timp, par încă a sta gata să și îndrepte creștele pentru a se mai opune atacurilor cutezătoarelor coloane, ce ar voi să se arunce contră-le.

Obusele și sburăturile ruginite, ce zac lângă ele, precum și **monumentele,** ce le încunjoară, le arată însă că au trăit! și că menirea lor este de a se cufunda ou timpul în întunecoul uitării.

Acest măreț câmp de bătăie poate fi astăzi semuit unui imens cimiter, însemnat prin faptele glorioase, ce s'au petrecut acolo, precum și prin aceea, că pe mormintele, cari-l formează, s'au înrădăcinat și au crescut cele mai frumoase flori, cari pot împodobi viața unui popor și a unei armate în special, flori, cari se numesc *onoare, vitejie, simfământ de datorie către țeară, steag și tron, abnegațiunea la cel mai mare grad prin jertfa vieții pentru patria sa.*

Ear' **Capela română** din locul, ce ocupă punctul de unire al oștirilor aliate, ou ușile ei deschise, adăpostind în cripta sa rămășițele vitejilor căzuți pe acele câmpii, pare a invoca pentru sufletele acestor eroi, binecuvântarea cerului, răsplata virtuților lor de pe pământ.

terialul produs se prelucra apoi in fabricile statului.

Inul a dat o productie de 6500 m. m., ear' canepa 20.000 m. m. Afara de acestea a mai fost cultivat hemeiul pe 16 hectare, macul pe 293 ha. chimenul pe 203 ha., ear' cicoarea pe 144 ha.

Legumele, precum sunt varza, ceapa pepenii, crastaveții ș. a. au fost cultivate pe un teritor de 33.000 hectare. Legumele se cultivă în România mai cu seamă în apropierea orașelor de cântă Bulgari, cari pe fiecare an câștigă parale frumoase.

Viile se cultivă pe un teritor de 145.000 hectare, din care un teritor de 12.000 hectare este molipsit de filoxeră și nu produce nimic, ear' un teritor de 11.500 hectare este altoit cu vițe de vie americană. Producția de vin din anul 1901 a fost slăbuță din cauza înghețurilor și a multelor ploii și răceli de peste vară. Vin s'a produs la hectar 6.7 hectolitri, față de 24 hl. din anul 1900. Peste tot viile au dat o producție de 891.000 hl., prețuind hectolitru cu 18 lei, au dat laolaltă 16 milioane de lei. Într'un singur județ din Moldova, în Fălceiu, a fost o bună producție, care a dat 34 hl. la hectar.

Prunatul a fost cultivat pe 69.000 hectare și a avut 41 milioane de pruni, cari au dat o roadă de 4 hl. la hectar pe când în anul 1900 au dat mai 50 hl. la hectar.

Ogorul și pășunatul s'au estins pe un teritor de 1.495.000 hectare și a cuprins partea cea mai mare în Carpați, Bărăgan și Dobrogea, ear' cântă Dunăre teritorul acelor a fost tot mai mic.

În anul trecut s'au scotit mai atât stupii și s'au sfiat într'un număr de 203.489 coșnițe, cari au dat 3853 m. m. de miere și 948 m. m. de ceară. Acestea scotite maza metrică de miere cu 79 lei, ear' cea de ceară cu 361 lei, au dat la olaltă o producție de 305.000 lei la miere și 342.000 lei la ceară.

Sămănăturile din toamna anului 1901 s'au estins: grăul pe 1.395.319 hectare, secara pe 154.696 hectare, orzul pe 22.173 hectare, ear' rapița pe 252.289 hectare. Dintre acestea teritorul cultivat cu grău a scăzut față de anul 1900 cu aproape 200.000 hectare, al secarei cu 50.000 hectare, ear' al orzului cu 12.000

pe Ștefăniță întorcând cu dibăcie un cirlic lung de lemn pe care îl trecuse prin trupul fazanului.

— Ah, lasă-mă pe mine să-ți frig! strigă ea. Unde l-ai prins, Ștefăniță?

Și se așază înaintea focului, care îndată îi roși obrazii. Ea, care nu credea să mai poată imbuca o fărmitură de pine, atât cât va fi departe de soțul și de copiii ei, acum muria de foame.

Ștefăniță nu mai putea de bucurie, când zări obrazii, trandafirii ai prieterei, căreia îi pria de minune dejunul și tare se înveseli, când îi aduse și o frunză plină cu fragi de pădure. Noroc că era mult vânat în apropiere de peșteră, căci altfel, n'ar fi cutezat Ștefăniță să se îndepărteze.

Odată însă s'a urcat el până în virful stinței celei mai înalte, unde n'a putut ajunge decât țirindu-se pe patru laba.

De acolo vederea era aproape nemărginită. Moldova, Transilvania, Bu-

hectare. Singur teritorul cultivat cu rapiță s'a sporit cu 70.000 hectare.

Scăderea teritorului acelor sămănături provine mai cu seamă din cauza secetelor îndelungate și a metodei primitive de cultură, prin care pământul se ară mai numai odată, apoi se lasă mult timp uitat și când se seamănă nu se mai ară din nou, ci numai se grapă.

Pe lângă toate acestea starea economică, afară de câteva județe de pe lângă Dunăre, unde recolta cucuruzului a fost compromisă din cauza secetei îndelungate și anul acesta, promite a fi îndestulătoare. O cauză însemnată a compromiterii recoltei de cucuruz an de an este și aceea, că acela de regulă se pune cam târziu.

Starea vitelor preste tot nu este arătată între datele statistice, ci numai a armăsarilor din stăvăriile susținute de cântă stat. Starea acestora a fost în anul trecut de 117 capete, dintre cari 73 capete au fost crescute în stăvăriile statului.

Vițe de vie americane au fost importate în decursul anului 1901 mai cu seamă din Franța și Ungaria în preț de 100.000 coroane.

Pentru anul 1903 s'a proiectat ținerea unei expoziții economice în București cu produse din sfera agriculturii, a ramurilor ei laterale și a economiei de vite. Expoziția numită se va ține cu concursul ministrului de agricultură.

Ioan Georgescu.

Îngrijirea pivnițelor.

Sunt mulți pivniceri, care au obiceiul, bun de altfel, de a arde pucoasă în pivniță, adică de a o afuma cu pucoasă întocmai cum se afumă un butoiu.

Pe când însă, afumatul la intervale lungi al butoaielor ferește păreții vaselor de mucegăire, din contră pivnița trebuie afumată mult mai des pentru a o feri. Aceasta se întâmplă din cauză că acțiunea fumului de pucoasă ține foarte puțin în pivniță, și sămânțele de mucezeală din zidurile și pivnițele vecine intră în pivniță și germenează în contact cu umezeala pe care o găsește pe păreți.

oovina erau culcate la picioarele sale, ear' muntele Căliman se înălța în plină lumină mândru și măreț. Perspectiva ce i se arăta era de o frumusețe neapuză, dar' omul care o privia n'avea ochi pentru dinșu. Inima sa era cu Domnul său și pentru el tremura zi și noapte. Pretutîndea, atât cât îi putea îmbrățișa vederea, domnia cea mai mare liniște, ea și când n'ar fi existat nici un conflict între oameni.

Stîncile tăcute nu puteau să-și dea nici ele vre-o veste despre stăpănu-i, care lipsia.

A doua zi după șederea lor în peșteră, domnița își dădea toate sămânțele ca să-și dea înfățișarea unui cămin; acoperirea pereții cu flori și cu ramuri înfrunzite, ear' pământul tare și colțuros îl așternia cu mușchiu proaspăt și elastic.

Apoi acoperindu-și trupul cu manta-i bogată, se duse de-și spăla rușele la izvor și le întinse pe ramuri de brad, ca să se usuce.

Prin urmare este absolut necesar într'o pivniță de a împiedeca pe cât este posibil vegetațiunea mucezelei pe păreți acoperindu-i cu un strat antiseptic. Cel mai simplu mijloc constă în a spoii păreții pivniței cu var sau de a stropi păreții cu ajutorul unui pulverizator cu o soluțiune de var (1 kgr. var nestins la 10 litri apă) care stropire o repetăm și în a doua zi însă cu o soluțiune de 6 kgr. var la 100 litri apă. Putem de asemenea ca înainte de var să stropim atât păreții cât și pământul cu o soluțiune de peatră vînată.

Cu toate acestea să nu credem, că cu aceste 2 stropiri am asigurat o curățenie perfectă a pivniței, căci sunt specii de mucegaiuri, cari se înmulțesc în contact cu peatra vînată. Pentru a preveni și pe aceasta putem să adăogăm la soluțiunea de var floare de pucoasă în cantitate de 1 ch'gr. la 100 litri apă de var.

Umezeala pare la început cu totul inofensivă, însă este dovedit că putrezirea a tot ce este lemn în pivniță este datorită mucezelei. Este deasemenea sigur, că vasele pline de mucegaiu în câțiva ani sînt cu totul stricate, ear' gustul de mucegaiu străbate prin păreții vasului și pătrunde la vin. Mai mult încă se poate întâmpla ca germenii boalelor să se păstreze în aceste mucegaiuri. Dl. H. Matheiu a constatat, că tulbureala unor vinuri puze în butelii a fost cauzată totai prin introducerea acestor germeni în sticlă în momentul umplerii lor.

Unele din aceste ciuperci, cari se aseamănă cu acele ale pivniței „aspergillus fumigatus” provoacă accidente prin multiplicațiunea lor în plămânii animalelor. Aceasta nu va să zică, că aspergillus niger atât de abundent să fie tot atât de vătămător, însă ne dovedește cât de important este ca să ținem pivnița și tot ce este în ea în starea cea mai perfectă de curățenie.

Pentru curățirea exteriorului vaselor putem să ne servim de o soluțiune de bisulfid de sodă 20 grame la litru de apă, sau să ne mulțumim cu întrebuițarea fumului de pucoasă.

Afumatul cel mai bun cu pucoasă se face în modul următor:

Ștefăniță aduse cu el câteva găteje și făcu un foc înviorător, dar' tare ar fi dorit ca să mănince o bucățică de pine sau de mămăligă cu carnea vinatului preparat de credinciosu-i servitor. Și nițică sare i ar fi plăcut, dar' mai ales simțiau mare nevoie amândoi de pâine. Într'una din zile însă Ștefăniță se hotărî să se coboare în vale, ca să caute a afla vre-o noutate despre soarta stăpănului său.

El făcu focul și pregăti la îndemina domniței tot ce-i trebuia, învățându o ca în cas de pericol să nu se ascundă în peșteră, ci să fugă drept în pădure sau în sus pe stînci.

— Să n'ai nici o teamă, zise ea dar' caută de-mi adă vesti bune despre scumpul meu soț!

IV.

În tot timpul, cât lipsi servitorul ei, Elena a fost înfrumusețat peștera, apoi s'a hotărî și ea să iasă dintr'însa

Se stropesc toate suprafețele vaselor, pivniței cu apă, ca să fie umezeală în pivniță. Apoi punem în unul sau mai multe vase de pământ pucoasă în bulgări în cantitate să corăspundă 38 grame de pucoasă la un metru cub de aer, se pune peste pucoasă un păhar de alcool și apoi se aprinde alcoolul cu o luminare de departe, ca să nu ne ardem. Punem vasele de pământ cu pucoasă la o distanță destul de mare dela pământ și le punem pe o peatră, ear' nu pe lemn sau scândură, căci se poate ca aceasta să se aprindă dela pucoasa din vas, care arzând poate să se scurgă preste gură.

Vasul cu pucoasă este necesar a se pune destul de sus dela pământ fiind că fumul de pucoasă este mai greu decât aerul și formează imediat în partea de jos a pivniței un strat gros care împedecă arderea.

Toate deschizăturile pivniței trebuie astupate, crepăturile ușilor umplute cu hârtie, și nu trebuie să intrăm în pivniță timp de 24 ore. Putem face de operațiunea Sâmbătă seara și nu intrăm în pivniță decât Luni dimineața.

E necesar să știm, că vaporii de pucoasă provoacă rugina ferului și este prin urmare lesne a văpsi sau a da un lac cercurilor butoaielor.

Operațiunea afumatului trebuie repetată destul de des mai cu seamă în timpul verii, când mușgaiul se înmulțește foarte ușor.

Tovărășii de consum și hambare satești.

Deunăzi am tipărit statutele, ear' azi tipărim regulamentul pentru aceste tovarășii, ca să se știe, cum să se facă.

Regulamentul tovarășilor de consum.

I. Primirea tovarășilor.

1. Cine vrea să devină tovarăș, va iscăli declararea de intrare recerută și o copie a acestei declarații în prezența directorului sau în cazuri excepționale în prezența altui membru din direcțiune sau a contabilului.

2. Directorul va înainta această declarație proximei ședințe a direcțiunii, care va hotărî asupra primirii.

pentru a căuta fragi și căpșuni săbatică, cari erau cu prisos în apropiere de dișii.

Vroia și ea să primească pe Ștefăniță cu vre-o surpriză.

În timp ce-și tot umplea coșulețul, ce-și-l făcuse din rămurele de brad, cu fructul delicioș pe care-l culegea, auzi un mormăit surd, care părea a veni de foarte aproape, și ridicând capul, zări cu groază un urs monstruos, dintre aceia numiți urși gulerăți, pentru-că au o față de blană albă în jurul gîtului, pe când restul corpului e ca de obicei cafeniu sau negru. Ca și domnița venise și el la fragi, fruct de care e foarte lacom. Stăpînindu-și spaima, Elena n'a uitat învățăturile pe care-i-le-a dat servitorul la plecarea sa. Ea pleacă cu foarte mare liniște și urcă stîncile cu hotărîre. Ar fi urcat ea mai repede, dar' nu putea din cauza mărăcinilor și a plantelor acățătoare, ce erau pe acolo și cari se încurcau mereu în hainele ei.

3. La cazul de primire va trebui respectivul să solvească cassarului taxa satorită de intrare, primind în schimb un exemplar de statut.

4. Directorul îngrijește, ca fiecare tovarăș nou să fie notificat în decursul unei luni în registrele tovarășiei.

5. Pentru cazul respingerii șterge directorul declararea de intrare și o înapoiază.

II. Repășirea tovarășilor.

6. Înștiințările despre repășirea din sînul tovarășiei sînt a se adresa directorului în scris, care le înaintează proximei ședințe a direcțiunii.

III. Esercitiul (partarea) afacerilor tovarășiei.

7. Esercitiul tovarășiei trebuie să corăspundă scopului indicat în §. 3 din statut.

8. Scopul cuprinde:

a) Cumpărarea comună a articolelor de consum și a celor trebuincioase pentru exploatarea economiei — precum fel de fel de nutreț pentru vite, gunoaie artificiale, felurite semințuri, mașine și unelte trebuincioase pentru lucrarea pământului și curățirea semințurilor, pentru pomărit, albinărit și altele.

b) vinderea comună a produselor economice.

c) împrumutarea feluritelor mașini și unelte trebuincioase pentru exploatarea economiei.

A) Cumpărarea comună.

IV. Comandele tovarășilor.

9. Din articolele satorite în adunarea generală spre cumpărare prin tovarășie comandă singuraticii tovarășii la direcție după trebuință, dar' comanda lor vor fi efectuate numai atunci, dacă cuprind la un loc o cantitate, a cărei cumpărare comună corăspunde interesului tovarășiei și celui al tovarășilor.

10. Tovărășii sînt îndatoriți a comanda numai prin mijlocirea tovarășiei acele articole de consum și de exploatare a economiei, cari a satorit adunarea generală, ca să fie cumpărate comun.

11. Direcțiunea va alcătui registrele de comandă, în cari au să se înscrie diferitele comande ale tovarășilor.

12. Comandele înscrise trebuie să fie semnate de singuraticii tovarășii în prezența a doi membri din direcțiune.

Ursul care turtea fragii sub etichetele sale late, și grele, oprindu-se din când în când a mîncea, își continua mormăitul.

Elena nu îndrăsnia să întoarcă capul; acum trecuse de partea mărăcinănoasă sub razele arzătoare ale soarelui. Pulsul îi zăcăia cu putere, ear' inima părea că voia să iasă din piept, picioarele i-se îngreniară și se întepeniră, dar' frica îi dă putere și hotărîre. Domnița nu se opri nici o clipă până ce nu ajunsese în vârful unei stînci, unde căzî în genunchi cu desăvîrșire zdrobită. De aci a putut supraveghea toate mișcărilor ursului pe care-l văzî intrînd în peșteră. Acum era singură de tot, doară un vultur tot da tîrcoale în jurul stîncii la picioarele ei.

Încolo nici o mișcare; puțin câte puțin soarele apunea și umbrele copacilor se lungiau. Ce ar fi s'o apuce noaptea înainte de a se întoarce Ștefăniță!

În aceeași clipă auzi un trosnet de ramuri, niște pași în pădure și de de-

13. Direcțiunea propune și consiliul de control hotărăște intervalele, în cari au să fie însinuate direcțiunii comanda.

14. Ca să poată tovarășii însinua la timp comanda, va îngrijii direcțiunea ca aceștia să fie înștiințați de cu vreme despre termenul intervalelor.

15. Comande posterioare se efectuează numai pentru acei tovarășii, cari au luat parte la comanda principală.

Alte comande posterioare pot fi luate în considerare numai atunci, dacă nu sînt împreunate cu cheltueli pentru tovarășie sau dacă se îndatorează aceia, cari comandă, a restitui tovarășiei eventualele cheltueli.

V. Cumpărarea mărfurilor.

16. Direcțiunea este îndatorită a face cumpărăturile sau a lansa mandate de cumpărare, amăsurat comandelor însinuate de tovarășii.

17. Pentru cazul, să rezulte din furnisări (cumpărări) mai mari o micșorare a cheltuelilor de transport poate direcțiunea să cumpere mărfurile și în cantitate mai mare, de cât cum au fost comandate de tovarășii.

18. La cumpărări va avea direcțiunea în vedere îndeosebi calitatea și prețurile fixe ale mărfurilor.

19. La încheierea contractelor de cumpărare trebuie să fie apriat fixat:

a) locul, unde au să fie luate în seamă mărfurile;

b) prețul;

c) cantitatea și calitatea lor.

20. Cumpărăturile să se facă în de regulă cu bani gata și nu pe credit.

21. Toate cumpărările mai însemnate și mandatele pentru astfel de cumpărări trebuie să fie încheiate scrisural.

VI. Luarea în seamă a mărfurilor.

22. Direcțiunea va purta grijă, ca mărfurile să fie cercetate la sosire, eventual și de esperț, ori de au fost furnisate amăsurat contractului.

23. Constatîndu-se la luarea în seamă a mărfurilor inferioritatea lor sau și alte neîmpliniri ale contractului, atunci este îndreptățită direcțiunea a înapoia mărfurile furnisorului și a l'constrînge să restituie tovarășiei și pierderile avute.

parte apărea servitorul ei, aducînd un braț plin de porumb proaspăt. Ea îi făcî semn cu batista, dar' el nu se uita în sus; îl strigă pe nume cât putu de tare, dar' înzadar, căci îl văzî îndreptîndu-se spre peșteră apoi retrăgîndu-se.

Cât ai clipi din ochi a asvîrlit la pământ tot porumbul și a pus mîna pe lance.

Ursul ieși din peșteră și Ștefăniță îl așteptă cu hotărîre și curaj. La vederea sa animalul se ridică pe picioarele dîndrît și scoase un raget de turbare. Era cu un cap mai înalt ca Ștefăniță dar' acesta isbuti să implante cu dibăcie arma în gâtul monstrului. Ursul se abătea în vînt cu etichetele sale uriașe, apoi i-se părî domniței, că omul și fiara se rostogoliră la pământ.

(Va urma).

VII. Predarea mărfurilor.

24. Totdeauna, când sosesc mărfuri comandate, hotărăște direcțiunea locul și timpul pentru predarea sau distribuirea lor între singuraticii tovarăși.

25. Pentru cazul, că nu s'a înfățișat un tovarăș la locul și timpul hotărât, va cerceta direcțiunea cauzele neînfrățării, și constatând neglijență, va vinde partea lui la licitație.

26. Tovarășul neglijent însă răspunde tovarășiei pentru toate pierderile pricinuite de el.

VIII. Magazinul.

27. În magazin poate păstra direcțiunea numai articole potrivite și admise de adunarea generală.

28. Magazinul se administrează de un magaziner, pe care îl denumește direcțiunea și care va depune o cauciune amăsurată averii magazinului sau va prezenta doi sau mai mulți chizeși, cari primesc garanță solidară.

29. Direcțiunea va purta grije, ca toate lucrările incredințate magazinerului să fie executate conștiincios și cu acurateță.

30. Magazinerul va purta registre anume întocmite, din cari să se poată vedea apriat toate creștențele și decreștențele precum și starea întreagă a magazinului.

31. În fiecare săptămână va preda magazinerul casarului atât sumele încasate cu vinderea mărfurilor din magazin, cât și lista acelor tovarăși, cari au luat mărfuri pe credit.

32. Mărfurile trebuie astfel așezate în magazin, ca să fie scutite de ori ce stricăciune.

33. Direcțiunea va îngriji, ca magazinul să fie asigurat contra focului și contra altor accidente posibile.

34. Remunerațiunea, ce va primi magazinerul, trebuie să fie statorită printr'un contract. (Va urma).

Știri economice, comer. industr. jurid.

Din statistica lui Septemvrie. În Septemvrie s'au născut în țările coroanei ungare 63.445 copii, au murit 42.563 persoane, dintre cari 24.813 sub 7 ani. Mai mulți s'au născut pe țărmul stâng al Dunării și al Tisei, mai puțini în Transilvania. Cele mai multe cazuri de moarte au fost pe țărmul stâng al Tisei. Că sătorii au fost 7849, cele mai multe în Bănaț. Focuri au fost 2037 în 1553 comune cu 4055 păgubiți în număr de 3.920.893 cor. Pașapoarte s'au estradat 6941, cele mai multe în comitatele Sibiu (600), Brașov (411), Ciuc (405), Maramureș (360), Târnava-mare (339), Treisoaune (295), Făgăraș (259), Torontal (119), Alba-de-jos (127). Dintre pașapoarte s'au estradat 2746 pentru America, 2632 pentru România, 2346 pentru întreaga Europă.

Târg de porci se va ține de aici înainte în fiecare Sâmbătă la Copșa-mică.

Scutire de darea cásii se capătă numai dacă se cere înainte de a fi gata cu case, altminterlea trebuie plătită, cum a pățit acum de curând un proprietar din comitatul Sibiuului.

Mine bogate de aur s'au aflat în Africa-de-est germană. Ele sânt mai bogate ca cele din Transvaal.

La târgurile de săptămână și de țeară din Seliște (comitatul Sibiuului) nu pot fi aduse vite cu copite crepate din cauza boalei de gură și de unghii. Târgurile de săptămână se țin și mai departe, numai cât oare trase de vite cornute nu se lasă în piață.

Fabrică nouă pentru preparate chimice se va zidi în Sebeșul-săseș. Se vor fabrica mai ales preparate de nutreț pentru îngrășarea vitelor și a porcilor după un metod patentat. După încercările făcute cu acest preparat în Germania se îngrășă vitele cornute în 8—9, porcii în 6 săptămâni.

Topitoarea din Sebeșul-săseș se va preface într'o societate pe acții.

O cale ferată nouă. Ministrul de comerț a prelungit concesiunea lui Kriegler Miksa, director la căile ferate, spre a face lucrările preliminare pentru a construi o cale ferată de la Șomcuta-mare la Lăpușul-ungures, ear' de acolo prin Lăpușul-rom., Poiana, Botizei, Botiza, Șieu, Strimțură, Oncești și Vad până la Sighetul-Maramureșului, ear' pe de altă parte pe la Lăpuș să se facă joncțiunea prin Boereni, Măgogaș, Chiuești și Cășeu cu linia de pe valea Someșului.

SFATURI.

Păstrarea gunoii. Risipă multă se face cu gunoii, când nu e grijit bine. De multe ori se adună în gospodărie atâta, încât plugarul e silit să-l care la câmp. Economii practici au aflat, că gunoii n'ar trebui să zacă în grămadă mai mult ca 10 săptămâni, căci altminteri se face slăinos și perde mult din putere. Și dacă nu avem trebuință de el, după timpul acesta, totuși îl ducem pe locuri, unde facem grămezi cât mai înguste și mai înalte, pe cari le învălim cu o pătură de pământ până la 30 cm. de grosă, așa că aerul să nu mai poată pătrunde la ea. Gunoii păstrat în felul acesta și după $\frac{3}{4}$ an e ca și atunci adus. Lucrul acesta e bine să-l știe și cei-ce cumpără gunoii, mai ales în comune cu hotar mic sau la orașe, căci pot să cumpere gunoii când e ieftin, păstrându-l apoi în felul arătat, până-când vreau să-l folosească.

Dacă varza (cure:hiul) nu se încrește bine, putem adăoga puțin oțet de vin. Dacă vrem să nu se încrească prea tare, punem în ea un băț curat de lemn de măstacăn.

Vremea schimbăcioasă de pe la sfârșitul toamnei îmbolnăvește ușor nu numai pe oameni, ci și pe animale, în cari se încuibă mai ales boale de plumăni, cari se arată numai iarna. De aceea trebuie să nutrim vitele bine, mai ales, că acum își schimbă părul, afară de aceea să le ferim în grajd de răceală și îndeosebi de curent.

FELURIMI.

Spaima în Congo. Țeara Congo din partea de cârmă apus a Africii-centrale e un stat nou, care stă sub regele Belgiei. Un oficer belgian povestește, că în gaurile rîului Uele trăește un fel de polip, care e spaima celor-ce călătoresc în luntrițe pe acest riu. Mai mulți polipi de acestia atacă luntrița cu Negri, o răstoarnă și prind unul sau doi dintre nenorociți, pe cari îi trag în peștera lor, unde fără să le facă vre o rană le viră pipăitoarele în nas și le sug creerii din cap.

Obiceșuri deosebite. Dacă moare cineva în Franța, se întreabă oamenii: »De câți ani a fost?«. Germanul vrea să știe, de ce boală a murit, Americanul zice: »Bine, că a murit odată!«. Italianul îl plânge, zicând: »Sărman băiat! sau »Sărmană femeie!«, Rusul »Luiși-i bine, căci nu mai trebuie să lucreze!«, Olandezul întreabă, ce avere a lăsat, Englezul, că oare fost-a asigurat, ear' Românul, care știe oât e de păcătoasă lumea asta, zice un »D-zeu să-l erte!«

Țiganul sfânt.

S'a fost dus Țiganul la un Crăciun să se spovedească.

Preotul 'i-a zis să se puie în genunchi, 'i-a pus patrafirul pe cap, 'i-a cedit, după cum îi scrie lui acolo la carte, și pe urmă 'i-a zis de s'a sculat în sus și a început să-l întrebe de păcate.

— Ei, fiule, ai furat tu ceva?

— N'am furat de fel, oinstitute părinte, de uadă?... a răspuns Țiganul, căruia îi era cam frică de canoane și care din pricina asta mai și mințea.

— Birt-ai, fiule, în potriua cuiva? urmă preotul să-l întrebe.

— Nu, oinstitute părinte, n'am bărfit.

— Carne ai mâncat?

— Ferească Dumnezeu!

— De injurat de lucruri sfinte, ai injurat?

— Nu, zău nu!

— Pe nedrept ai jurat?

— De loc, oinstitute părinte.

— Apoi bine, fiule, 'i-a zis atunci preotul văzând că Țiganul tot spune, că n'a făcut nimic de rău, apoi bine tu ești sfânt.

— Sfânt, oinstitute părinte, a răspuns Țiganul.

— Apoi dacă e așa, zise preotul, să-ți facem ce se face la sfinți.

Și eși în uș și strigă după paroliser:

— Niculae!... Niculae!...

— Auz, părinte, 'i-a răspuns Niculae de afară.

— Ia, adu-mă, vre-o câteva pi-roane să pironim pe ăst Țigan în biserică, că e sfânt.

Dar' Țiganul, când auzi așa, odată se repezi din gură:

— Aoleo, oinstitute părinte, nu, că nu sânt sfânt de tot, mai am eu și ousuri, martorii mi sânt găștele arândagului și calul vornicului.

CRONICĂ.

Pentru catedrală. Contribuirile preoției din tractul Turzii pentru edificarea catedralei se uroă la suma de 2846 cor.

Nuntă în familia domnitoare. Foia oficială din Viena vestește că arhiduceasa Elisaveta Amalia, nepoata de frate a Maj. Sale, s'a fidanțat cu ducele Alois Maria Adolf de Lichtenstein.

Hymen. Doamna Elisabeta Morariu și domnul Petru Cordea, preot, și soția Amalia anunță sârbarea nunții fililor lor *Stetan* și *Virginia*, care va avea loc Duminecă în 10/23 Noemvrie în biserică gr.-or. din Spring.

— **Dr. Alexandru Ioanoviciu**, ales de preot în Cerna, și **d-șoara Valeria Popoviciu**, din Călnic, anunță sârbarea nunții lor, care va avea loc în Călnic la 24 Noemvrie a.

Un vrednic preot trecut la cele eterne în apropierea Devei, dincolo de Murș, se întinde pe șes frumosul sat Hărău. Afară de vre-o căiva nemeyi scăpătați totalitatea locuitorilor satului este română. Deva ea centrul comitatului și al pornirilor de maghiarizare și-a aruncat încă asupra statelor din imediata apropiere. Între aceste Hărău cu locuitorii lui români a fost un punct de operațiune.

Drept aceea deja mai bine de 20 de ani s'a pus în coasta școalei românești o școală maghiară de stat și succesiv kiededovo și alte.

În drumul cutropitor al maghiarizării ca o puternică stâncă pururea a stat un modest preot, dar în același timp energic și devotat apărător al bisericii și școalei sale. Câți nu l-au cunoscut pe vrednicul preot și devotat naționalist **Ioan Ioanoviciu**! Românii fruntași din Deva, colegii și preoții din tract; toți l-au stimat și iubit... **Ioan Ioanoviciu**, care pentru ținuta lui românească a fost prigonit astăzi nu mai este. Regretăm pierderea lui.

Nemângâiați-i familie ne trimite următorul necrolog:

Subsemnații, cu inima frântă de adâncă durere, anunțăm tuturor conșanșenilor și cunoscuților, trecerea din viață a scumpului și în veșnic neuitatului nostru soț, tată, sooru, cumnat, frate, neohiu și moș: **Ioan Ioanoviciu**, preot român greco-oriental, membru al sinodului, comitetului și scaunului protopresbiteral, care în etate de 67 ani după grele suferințe, împărțit fiind cu Sf. Taine și a dat blândul și nobilul său sufler în mâinile Creatorului Joi în 13 Noemvrie n., la 4 ore d. a. Rămășițele pământești ale scumpului defunct s'au așezat spre eternă odihnă, după ritul bisericii gr.-or., Sâmbătă în 15 Noemvrie n. 1902, la 2 ore d. a. în cimiterul gr.-oriental din Hărău. Tecla Ioanoviciu, născ. Gligor, ca soție; Minodora măr. Jurca, Anastasia măr. Safta, Sofia măr. Antonie, Iulius, Ioana, Ionel, Elena și Cornelia ca fii și fiice; Aron Ioanovici și Raveca Dalie, ca frate și soră și numeroase alte rudeni.

Statute aprobate. Înalt. ministru ung. de interne sub Nr. 98.943/902 V-a a aprobat statutele Reuniunii femeilor române gr.-cat. din Zlatna, înființată în 3 Iulie 1902. Numita Reuniune are de scop înfrumșetarea bisericii române din Zlatna și sprijinirea elevilor miseri gr.-cat. cu purtare bună. Dorim izbândă tinerei Reuniuni întru realizarea scopului ales.

Adevărat se fie? Cetim în „Magyar Szó”, că în comuna Curtioi (com. Arad) s'a așezat nu de mult o femeie cu numele Bandurné care era Ungroaică din Canad și de confesiunea baptistă. Această femeie a răspândit confesiunea baptistă și între Românii de acolo Peste trei sute de femei din Curtioi au fost câștigate pentru noua confesiune. Afară de femei, s'au alăturat mai târziu și mulți bărbați la confesiunea baptistă. Noul eretic și-au zidit deja și o bisericuță. Ba ce e mai mult acești bărbați și femei trase pe sfioră de Bandurné încep a se maghiariza. Ei își cântă cântările lor bisericesti în limba maghiară și cârțile lor de rugăciuni sînt toate maghiare. Nu știm întru cât sînt adevărate aserțiunile ziarului „M. Szó”, căva însă trebuie să fie, căci: de unde nu e foc, nu ese fum. — Videant consules!

Strivit de locomotivă. În apropierea stațiunii c. f. din Oranșebes s'a întâmplat zilele trecute o nenorocire grozavă. Țeranul Mitu Barbu stătea cu căruța sa la o trecătoare a liniei, bariera fiind închisă. Deodată se spăriară caii și Mitu se coborî din căruța să li țină. D'abia a pus însă mâinile pe săpăstru, caii l-au trântit tocmai pe linia ferată unde rămase fără conștiență. Niște oameni voiau să îl sară în ajutor, dar tocmai în acel moment sosi trenul accelerat, care l'a strivis pe nenorocitul. Cadavrul prefăcut într-o masă de carne, fu transportat la casa mortuară.

Falsificatori de bani. Mareu încearcă oameni, cari se tem de munca cinstită, să-și facă avere pe căi necinstite. Și Doamne rar mai scapă astfel de oameni, să rămână nedescoperiți, cum s'a dovedit și acum de curând cu niște falsificatori de bani din Banat. De mai mult timp circula prin Orșova și împrejurime piese false de cinci coroane, fără ca să le succedă autorităților să descopere pe falsificatori. Într-o zi de țerg observă un gendarm, că un om cumpără grâu mai mult și plătește tot numai cu piese de cinci coroane. Gendarmul se apropie de el, dar acesta oțul la fugă. Gendarmul îl ajunse și îl prinse. Ascultat fiind, mărturisă că îl cheamă Almășy și șede în tovărășie cu Galati și încă unul în casele proprii. Cercetându-se acolo, s'au aflat preste o sută de piese false, modele de ghips și o presă. Falsificatorii au mărturisit, că au răspândit vre-o 140 de piese până acum.

— În Arad încă s'a dat de urmele unei bande de falsificatori, cari au pus în circulație fiorini falsi. Căpetenia bandei e fostul spion al lui Bánffy, George Pintye.

Un testament răutăcios. Un Englez bogat murind a lăsat următorul testament: „Nevastei mele Elisabeta, care prin prostia mea a ajuns soția mea și a lucrat din toate puterile, ca prin purtarea ei să-mi necinstească numele, îi las 5 lire și copia de pe testamentul meu cel dintâu, anulat acum, prin care era să o las moștenitoare în regei mele averi de 130.000 lire. — 5 șilingi las nepotei mele Margareta, care, în loc să meargă Dumineca la biserică, se îmbată. Prietinelui meu Cunnard îi las o bi-cușoă, ca să-mi aducă aminte, că am greșit, când nu i-am dat o s'o gustă. Servitorului meu Iohn îi las șase pence, ca să-mi cumpere o funie, de care să fie spânzurat, când faptele lui îl vor aduce la furi și hingherul va fi uitat funia acasă. — Afară de sumele acestea las averea mea următoarelor institute de binefacere: (înșiră apoi spitalele etc., la cari își lasă banii).“

Un tată, care și ucide fata. După cum se știe din Belgrad, Sârbul Stanco Georgevici și-a ucis fata, tăindu-i gâtul. El s'a dus apoi la poliție și s'a constituit prisioner, anunțând totodată, că fata lui a fost logodită cu un mășar, căruia i-a făgăduit și o sumă de bani ca zestre a fetii. Fiind că n'a putut face de bani, mai bine și-a ucis fata, decât să pățească rușinea, ca mirele ei să n'o primească.

Pentru ridicarea monumentului la Călugăreni Suma scrisă până în prezent pentru ridicarea unui monument la Călugăreni atinge cifra de 10.079 lei și 85 bani.

Ori ce subscriere trebuie adresată dlui Dr. Pitișteanu sau dlui prefect de Vlaşca, I. T. Ghica la Giurgiu.

Pentru prăsila de vite rassa „Pinzgau” curată. Din Ilimbav ni se scrie: Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu, cu scop de a răspândi printre economii nostri cultura vitelor de rassa „Pinzgau”, a dăruit în primăvara anului 1900 membrului reuniunii, dlui Petru Sopa din Fofeldea, o vițea de solul amintit și cu condiția de a-i pune la timpul său la dispoziție prima prăsilă revenită dela vițeaua dăruită. Prăsilă obținută dela dl Sopa, o frumoasă vițelușă, comitetul o a destinat aceluia dintre membrii reuniunii cu locuința în Ilimbav, al cărui nume va fi tras la sorți. La sortirea făcută prin primăria noastră, norocul a căzut pe economul de aici **Ioan Stănuț**, care în schimbul taxelor de câte 4 coroane anual, ce le solvește la reuniunea noastră agricolă, a câștigat o vițea în preț de cel puțin 100 cor. Încât și tu, reuniunea până de prezent a dăruit afară de vițeaua amintită câte o vițea membrilor George Bratu din Tiliga, Ioan Cloaje din Boțca și învățătorului Nicolae Iosif din Aciliu.

Precum am aflat, membrilor din Ilimbav pentru aceea li s'a făcut cinstea de a li-se dăruia vițeaua, fiindcă locuitorii de aici au primit totdeauna cu multă căldură așturile ce li s'au dat de comitetul reuniunii, au înființat o înșoțire de credit sistem Raiffeisen, ce se găsește în continuă creștere, ear' anul trecut aranjându-se aici expoziția de vite anuală — proprietarii nostri dinste ne-au făcut la toți. „Pinzgau”-ist.

Arestarea unui milionar. În Boston (Anglia) a fost arestat zilele trecute cunoscutul milionar Mason. Începând din 14 Iunie a. c., au fost bătute în Boston 14 femei în mod îngrozitor de un om necunoscut. Acesta năvălia asupra lor cu un lăstar și le ciomăgea. Toate au scăpat cu viață, numai o domnișoară a murit în urma loviturilor lui. Abia acum i-a succes poliției să pună mâna pe făptuitor: milionarul Mason. Acesta a nebunit în urma unei dragosti nefericite și de atunci îl apucase turba contra femeilor.

În loc de pat — cocină. Un pantofar din Camionche (Germania) rămăsese singur acasă. Nevasta plecase să scoată cartofii rugându-l să aibă grijă de școafa lor cu pușca. El s'a folosit însă de prilej, ca să plece la cârcimă, unde s'a apucat de beut. Numai cătră seară și-a adus aminte de datorință și a plecat cătră casă. Aici a greșit ușa, și în loc să intre în casă, a intrat în cocină, unde s'a culcat în pale lângă pușca. Niște pișcătuți usturătoare l-au trezit mai târziu: școafa îi mâncase toate degetele dela o mână. Porc a fost, când a intrat în cocină, de aceea supărarea lui trebuie că a fost mare, văzând că cei din cocină nu l-au recunoscut de atare.

Simplificarea administrației.

Duminecă au apărut regulamentele pentru afacerile autorităților administrative. Ele conțin o mulțime de reforme practice. *Procedura verbală și imediată* între autorități și cu partidele se validează în măsură însemnată. La cercetări, cari se fac la fața locului, va face *cartonul oficial* serviciu însemnat. În acestă se vor introduce rugări și reclamații făcute la fața locului. Ele se pot rezolva numai decât sau apoi se transpun autorității competente pentru o rezolvare cât mai grabnică. *Telefonul* se va folosi cât mai mult în comunicațiunea dintre autorități. Cu 1 Iulie a. v. va apărea în fiecare comitat o *foaie oficială*, în care se vor înscrie hotărârile, ordinațiunile ministeriale, comitatense etc. *Primpretorii* vor avea anumite *zile de oficiu* în comunele cercului lor, când au să primească și să rezolve, de e posibil, numai decât reclamații verbale; tot așa sunt avizați notarii să pertracteze verbal toate afacerile comunale, cari nu cer necondiționat o pertractare în scris. Inocri însemnate se fac cu privire la oficiile orfanale comunale, al căror cerc de activitate se lărgeste.

Nicolae Bălcescu. În 17 Octombrie v. c. s'au împlinit 50 de ani dela moartea neuitatului nostru Bălcescu. *Departa de patrie, în Palermo, s'a stins acum 50 ani acei suflet mare și nobil, care ne-a statuit cel mai frumos exemplu de iubire de neam și patrie și ne-a lăsat opere neperitoare, scrise în o limbă dulce, ca tagurul de miere.*

Secta Nazarinenilor și bisericile recunoscute. Mai mulți Nazarineni au cerut ministerului de culte și instrucție publică să dispenseze pe copiii lor dela ascultarea învățământului din religie la confesiunea rom. cat. resp. gr.-or. Ministrul a respins cererea și a dispus totodată, că în sensul § 7 art. de l. 32 ex 1894, resp. §§ 26-29 art. de lege 42 ex 1895 părinții sunt obligați, și dacă nu aparțin unei confesiuni recunoscute de lege, să-și crească copiii în spiritul unei confesiuni recunoscute. Ce privește cercetarea bisericeii, această formează o parte întregitoare a învățământului religios, de aceea părinții, cari își oprise copiii dela cercetarea bisericeii, se fac vinovați de călcarea dispozițiilor din § 4 al legii 38 ex 1868

Neolog. Anarsiu Oprea, preot, după lungi și grele suferințe, împărțit cu sf. taine a înecat din viață Joi în 13 Noembrie n. la 10^{1/2} ore seara în al 59-lea an al etății, al 29-lea al preoției și în al 30-lea al fericitei sale căsătorii. Inmormântarea i-s'a făcut Sâmbătă în 15 Noembrie n. în cimiterul gr. cat. din Mușca.

Foamete în comitatul Bereg. Poporațiunea din partea de sus a comitatului Bereg e în fața unei foamete îngrozitoare. Riul Borja a înămolit astă primăvară sămănăturile, cartofii încă s'au făcut foarte slab, așa că bieții Ruteni de pe acum duc lipsă de cele mai neapărate pentru brana zilnică. Peste câteva săptămâni cei 20.000 locuitori din vreo 30 sate nu vor mai avea ce să mănânce.

Cinci miliarde spese de războiu. Ministrul englez de războiu publică un raport despre cheltuielile avute în războiul cu Burii. Ele sînt de 223 mil. lire engleze (cam 5300 milioane coroane) adică de 5 lire engleze și 7 șilingi de cap de Englezi. Cheltuielile acestea le vor scoate Englezii curînd din minele de aur ale Transvaalului, dar sîngele vărsat nu se poate prețui, ear femeile, bătrânii și copiii morți în castrile de concentrare nu vor mai reinvia.

Înghetată. În Cluj a înghetată săptămîna aceasta un cerșitor bătrîn, obișnuit să doarmă tot afară în clăi de fîn. — Peste tot, un frig aspru domnește pretutindeni, munții sînt acoperiți cu zăpadă până la poale.

Nr 5 din „Revista învățătorilor și învățătoarelor” din România, (Buzeu) abon. pentru Transilvania și Ungaria numai 4 lei, a apărut avînd un sumar tot așa de interesant și instructiv, ca numerele de până acum. În numărul acesta e publicat și un călduros apel către învățătorii români de pretutindeni, ca să contribuie cu material pentru o carte de contribuițiune la principiile României. Manuscrisurile sînt de a se trimite până la 1 Aprilie 1903 și pot să conțină descrieri, povești morale, basme, ghicitori, versuri, monograme din istoria Românilor, credințe și datini populare, bucăți alese din autori români, traduceri din autori străini etc. Ele să se trimită pe adresa I. Voiculescu, inv. Ștefănești, jud. Ifov.

Convocare. Membrii fondatori pe viață, ordinari și ajutători ai despărțământului *Orădan* al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român sînt poțitiți a participa la adunarea generală ce se va ține la 14/27 Noembrie 1902 d. m. la orele 3 în sala mică dela *Arborele verde* în Oradea-mare.

— Despărțământul *T. Sărănad*, aparținător Reuniunii învățătorilor gr. cat. români sălăgeni, își va ține adunarea ordinară de toamnă în Sărănad, la 25 Noembrie st. n. a. c.

Din program relevăm:

Propuneri de model: a) din învățământul intuitiv: *Focul*, tractat practic cu desp. I, II.; b) din istoria universală: *Carol cel Mare*, tractat practic cu desp. III, prin dl. Romul Botezan, învățător local. Tractatele practice au să fie prelucrate și în scris de domnul propunător; c) tot din istoria universală *Constantin cel Mare și Creștinii*, tractat practic cu elevii și elevele din școala repetițională, prin dl. Vasile Cutcan, învățător în Tăgșad. Cetirea disertațiunii: *Tipul unei școale bune*, de dl. Ioan Letan, învățător în Sudureu. Notă. La adunare sînt provocați a se prezenta în număr complet toți domniile învățători ca membri la reuniune, ear comunitățile bisericești sînt obligate a presta dlor învățători cărăușie și diurne. Seara, la 14 Noembrie 1902. *Demetriu Coroian*, protop., pres.; *Ioan Todușiu*, notar.

Poporațiunea Ungariei. Din anuarul statistic de pe 1901 se vede, că Ungaria are 19.122.340 locuitori, 12.605 comune, între cari până la 100 suflete 111, dela 100—1000 suf. 8324, dela 1001—5000 suflete 3926 dela 5001—10.000 suf. 235, peste 10.000 suf. 120 comune. După religie sînt 9.846.533 rom. cat., 1.843.634 gr. cat., 2.799.846 gr.-or., 1.280.070 luterani, 2.433.813 reformați, 68.005 unitari, 846.254 Jidovi și 14.180 de altă confesiune (mai ale nazarineni). După limbă au fost 8.679.014 Maghiari (și Jidani), 2.114.423 Germani, 2.008.744 Slovaci, 2.785.265 Români, 427.825 Ruteni, 1.667.377 Croați, 1.045.550 Sârbi.

Din Coroiu-Sân-Mărtin ni-se scrie: Comuna noastră a fost lipsită de păstor sufletec în timp de peste 35 ani. Acum însă ne am învrednicit și noi de păstor sufletec în persoana dlui Nicolae Șandru, care a fost introdus în parohie în ziua de Sf. Măria mică.

Avem preot și încă un așa preot, încât putem fi mulțumiți cu d. sa și foarte bine e acum, căci și în biserica noastră se slujește sfînta liturgie în toate Duminecile și sărbătorile și des de dimineață se grăbesc credincioșii la biserică și ascultă cu mare evlavie la sfînta slujbă.

O rugare am avea numai oătră dl. părinte și anume: să binevoască a porunci cantorului a nu mai să grăbi așa cu slujba, cum îi e obiceiul, din care pricină niște buni credincioși ai bisericii au trecut la altă lege. Să poruncească crâșnicului să-și vadă de oficiu, ca să mănânce la prescuri în sf. altar. Curățenia în biserică încă nu prea e de laudă. Credem însă că se vor îndrepta toate. Mai bine ar face dacă ar mătura prin biserică, căci omul merge acolo cu vestimente curate și nu poate ingenunchia în așa murdărie, cum e acolo, a curăți praful și alte multe necurățenii de pe icoane și altele, căci aceea nu le poate săruța omul, așa sînt de negrijite.

Așa să facă crâșnicul nu numai să ia plata de 28 coroane la an, dar biserica o consideră numai ca pe o cărcimă, precum și la alegerea de preot lui nu i-a trebuit preot, ci umbra prin biserică a ademeni pe unii a nu alege pe preot. Au fost oameni mai vrednici ca el, cari ar fi ocupat oficiul de crâșnic în cinste, nu numai prin iubirea de arginți ca el!

O nenorocire s'a întîmplat săptămîna trecută noaptea pe drumul dela Șeica mică la Șeica-mare. Mai mulți cărăuși din Cisnădioara aduceau vin la Sibiu. O căruță încărcată cu o bute de 70 ferii a scăpat în întunec pe o ripă, butea a căzut din car și a strivit cărăușului capul, care a rămas mort. Numai a doua zi s'a aflat cadavrul nenorocitului om.

Din Năsăud. Comisiunea fondurilor grăniterești din Năsăud a primit zilele trecute, prin șpanul comitatului Bistrița Năsăud, înștiințarea, că ministrul instrucțiunii publice n'a aprobat alegerea dl. profesor I. Păcurar de dir. al gim. român năsăudean.

Memorialul reuniunii învăț. gr. cat. Mariana în Năsăud 1876—1901. Preț 3 coroane. Din incidentul sărbătorii jubileului de 25 de ani a activității acestei reuniuni s'a edat un memorial, în care se cuprinde istoricul ei și mai multe biografii de învățători și alți bărbați binemeritați pentru învățământul din fostul district năsăudean. Memorialul e ilustrat cu portretele multora din acești bărbați, precum și cu un frumos tablou al tuturor învățătorilor, cari au participat la adunarea generală din 1901. Lectura cărții pricinuește o deosebită plăcere omului de școală, căci îi arată într'o icoană frumoasă, munca și rezultatele dobîndite de învățătorii noștri în curs de un pîtru de secol.

O dorință îndreptățită. După scrutinul pentru deputatul congressional ales în cercul Sibiului câțiva bărbați de încredere au ținut vorbiri în sănătatea celui ales. Între vorbitori a fost și veteranul învățător Henteș din Slimnic, care a rugat pe dl. deputat să lucreze într'acolo, ca învățătorii și preoții noștri să-și împlinească datorințele, căci se observă la unii slăbire în viață.

Un răspuns. La cele publicate în nr. 39 al „Foi Poporului” referitor la stările din comuna Lupoia primim un răspuns, din care dăm, ca să dovedim imparțialitatea noastră, cele ce urmează. Totodată declarăm, că pentru noi chestia e finalizată, după ce amândouă părțile și au spus părerea.

Di Badescu zice:

„Nu vreau să detrag nimica din vrednicia lui Teodor Stoia, fost docent înaintea mea în Lupoia, dar' cel-ce are idee despre învățământ ar trebui să-mi conceadă, că un docent cât de cu mare esperință și fie cât de zelos, când postul propriu vorbind numai din anul școlar 1896-97 e sistematizat, nu poate produce un progres uimitor în primul an de învățământ.

Când cu perchiștia la Flore Rus al lui Zaharie, pe care nu sunt „jaluz”, precum emintește corespondența, căci la indemnul meu e abonat la „Foaia Poporului” și care mie mi-a fost elev în 5 ani de zile, nu într'un singur an ca la Stoia — a venit la fața locului sub judele cercual din Jibău ca să iee procesul verbal. Neavând băiatul utensiliile de scris și fiind școala respectivie locuința docentă viz-à-vis de casa părinților băiatului, se înțelege că au venit la mine la scrierea procesului verbal, încolo cele din corespondență toate sunt neadevăruri.

Preotul actual toate petrite le-a mișcat, ca să poată fi strămutat din Lupoia în o comună aproape de școala și neconcedându-i strămutarea Preavener. Ordinariat din Blaj, din motivul că pe titlul Lupoia a fost primit la teologie de doi ani, mai departe fiind d-lui și docent calificat cearecă a mă mâni pe mine înaintea publicității presupunând, că-mi va fi succesori, ce apse și din rezoluțiunea Preaveneratului Ordinariat din Blaj, în care i se deroagă conferirea și a docenturii din Lupoia, de care-ce este docent statornic și întărit de toate forurile competente. Domnul preot aspirează la postul meu de învățător, pentru aceasta e silit învățătorul să trăească rău cu preotul. Minorul ear' aspirează la postul meu de cantor, fiind eu și cantor.

Pe poporenii din Lupoia e drept, că i-am conchemat, dar' cu știrea protopopului tractual și provocat de d-lui de a face o rugare în cauza administratorului și a o trimite la d-lui spre a o trimite la Ordinariat osea ce așa s'a și întâmplat. Lupoia, 5 Nov. 1902. *Petru Badescu*, inv. gr. cat.

Din Almașul mare ni-se scrie cu titlul „Profesorul de Ungur și limba română”, următoarele: În Dumineea trecută mă dusei la Huedin (comitatul Clujului) și intrai la un barbier, unde am mai aflat patru domni, între cari doi vorbeau românește cu barbierul. După-ce au eșit acești domni români, unul dintre cei-ce rămăseseră acolo, era un profesor ungar, zise barbierului următoarele: „Hogy képes Ön mint magyar honpolgár azon az utálatos nyelven beszélni? (Cum poți vorbi ca cetățean maghiar în limba aceea joșnică? — adică în cea românească) barbierul, deși e Maghiar, tot nu fu de părerea profesorului ci zise: „Is multumit, că știu vorbi și românește, căci mie ea meseriaș mi-e neapărat de lipsă să știu și românește. *I. Costin*, abon.

O crimă grozavă în Jebeliu. În comuna Jebeliu (Bănat) denevită vestită în anii din urmă prin femeile, cari își otrăveau bărbații, s'a întâmplat de-unăzi o dramă familiară: Tăranul Sbuia, găindu și nevasta îngelandu-l cu țărănul Stoia, l-a împușcat pe acesta din urmă, ear' pe nevastă a rănit-o grav. Sbuia a fost arestat.

Nu vă jucați cu pușca. În comuna Dorgos (Bănat) s'a întâmplat zilele acestea un accident, care dovedește în deajuns, că trebuie să fim foarte precauți, când umblăm cu armele de foc. Agricultorul Petru Popescu s'a dus într'o zi la vecinul seu, George David, cu care trăia în cea mai bună prietenie. Popescu luă pușca cu două țevi a vecinului de pe părete și se uită la ea. Din nebagare de seamă, pușca, care era încărcată cu bucăți de plumb, se descarcă și nimeri pe David în brațul drept. Imediat fu chemat doctorul Masnik, care i-a extras bucățile de plumb și i-a bandajat brațul. David va trebui să stea câteva săptămâni pe pat. Despre acest caz a fost anunțată gendarmeria și procurorul din Timișoara.

Petrecere cu joc în Timișoara-Fabric. Reuniunea femeilor rom. ort. din Timișoara-Fabric aranjează Joi, în 14/27 Nov. 1902 o petrecere cu dans în sala bereriei („Fabrikshof”) în favorul elevilor săraci dela școlile confesionale de acolo. Inceputul la 8 ore seara.

Daruri pentru biserică. Pentru repararea bisericii gr.-or. din Găinari (protopresbiteratul Agnizei) au mai contribuit următorii credincioși:

Din *Vorumloc*: Ioan Maria Telea 25 cenți; Ioan Mohan 10 cenți.

Din *Aciliu*: Ioan Floea 25 cenți; Ioan Savu 20 cenți; Vasillie Iuga, Iacob Ivan, câte 10 cenți.

Din *Cârțișoara*: Constantin Badoc 10 cenți.

Din *Oprea - Cârțișoara*: Dionisie Badoc 15 cenți.

Din *Viștea-de-jos*: Pavel Borzea 10 cenți.

Din *Merghindeal*: Vasillie Suciu 25 cenți.

Din *Sabeșul-săseso*: Ioan Stanciu 25 cenți.

Al treilea colectant.

Din *Găinari*: Ioan Neamțu, George Toma, câte 1 dolar; David Coman 1 taler; Toader Chidor 40 cenți.

Din *Feleacul - maghiar*: Nicolae Stânbetș 50 cenți.

Din *Viștea - inferioară*: Eusichiu Cârjă 20 cenți.

Din *Lcea-de-sus*: Dionisie X. 32 o.; Moise Drăgușin 25 cenți.

Din *Arpașul-de-sus*: Nanu Stefan 25 cenți.

Din *Sighișoara*: Stefan Ferezan 20 cenți.

Din *Bendorf*: Ioan Mihaiu 15 o.; Iosif Mihaiu 10 cenți.

Din *Oprea - Cârțișoara*: Nicolae Popa 50 cenți; Nicolae Grovu 25 cenți.

Din *Streza Cârțișoara*: Ioan Solomon 50 cenți.

Bine primită fie jertfa acestor contribuenți înaintea Tatălui cerese, lungindu-le în schimb firul vieții lor întru deplină sănătate, ca și în viitor să mai poată jertfi cu acelaș simț creștinesc, pentru Maica noastră biserică. Găinari, în 11 Septemvrie n. 1902. *Nicolae Huiu*, paroch gr.-or.

Impuns de un taur. În spitalul din Timișoara a fost dus zilele acestea Chira Cheverșianu într'o stare deplorabilă și plin de răni, pe cari i-le-a aplicat un taur furios în hotarul comunei Beregsău.

Bunica sărăciei e, după-cum se știe, trândăvia. Dacă nu e combătută cu energie ea aduce pe mulți la sapă de lemn. Multe morburi, cari la început par neprimejdioase, pot deveni prin neglijență periculoase. Aceasta se întâmplă mai cu seamă la tuberculoză, a cărei cauză de obicei e îmbolnăvirea organelor respirațiunii. Prin catarul bronchiel, afecțiuni dela virful plămânilor, astmă, nădușeli, catar de plămâni, scupire de sânge, respirație îngreunată, dureri de gâtieș, tuse grea și răgușeală, pieșița mucoasă e mai espusă infecțiunii prin bacili tuberculoși și e de datorința fecărui, care suferă de aceste boale, să ia măsuri prealabile. Un mijloc foarte eficace contra tuturor acestor morburi este „Pectora”, care a întrecut toate celelalte mijloace recomandate contra acestor boale. Cine vrea să obțină „Pectora” veritabil să se adreseze de a dreptul la farmacia „Diana” în Budapesta, Károly körut 5, care îl trimite în pachete à 2 cor.

Știri din piață.

Sibiin. Grâu, hl. 10 60—11.80, seară 6 80—8.—, orz 6 80—7.80, ovăș 4—4.80, oucuruz 7.10—8 60 cor. 10 ouș 56—66 bani.

Piața banilor din Sibiin. Galbunul 11.26; 20 lei (hârtie) 18 92; 20 lei (argint) 18.76; lira turcească 21.40; lira engleză 23.80; 20 marce 23.32; napoleonul 19.—; rubla (hârtie) 252, rubla (argint) 2.45 cor.

Bursa din Budapesta. Grâul, 50 kg. 7 35—7 85; seară 6 35—6 70; orz 5 50—5 90; ovăș 6 40—6 65, ouc 6 60—6 70; cincantini —.—.— cor.

MAI NOU.

Procesul „Darului de Paști”.

Cetitorii noștri știu, că tabla a nimisit hotărîrea tribunalului din Cluj, prin care acesta a respins pe procuror cu acusa lui pentru biografia lui Buteanu. În 21 n. l. a. pstractându-se procesul înaintea curții cu jurași din Cluj, redactorul a fost pedepsit cu 4 luni temniță de stat și șase sute coroane amendă.

Raport amănunțit vom publica în numărul viitor.

Din cauza lipsei de spațiu Posta redacțiunii și administrațiunii se amină pe nrul viitor.

Pentru redacție și editură responsabil: **Victor Lazăr.** Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni Iosif Marshall.

De închiriat

este în Ocna-Sibiinului (Vizakna) sub nr. 752, la poziție bună o casă potrivită pentru deschiderea unei prăvălii. Casa constă din 2 odăi, șură, grajd și grădină mare. 88 1—2

Informațiuni la **Susana Lazar**, Sibiin, strada Morii nr. 18.

Asigurarea pe viață

este astăzi pentru viitorul fiecărei familii un factor atât de important, încât o poliță de asigurare pe viață să nu lipsească în nici o familie. Mai favorabilă este aceea asigurare, care pe lângă ajutorul imediat în cazul morții, mai oferă asiguraților rămași în viață încă și $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ % interese după banii solviți. În țara noastră există o unică bancă mutuală de asigurare, care — stând la înălțimea chiemărei sale — corespunde acestor cerințe, și aceea este banca

„The Mutual“

Aceasta bancă e cea mai mare și cea mai avută bancă de asigurare din lume, dispunând cu finea anului 1901 de o avere totală de

Franci 1,828,180.000.

Ea își are direcțiunea sa generală în New-York (America) și posedă în patria noastră concesiunea și garanția pretinsă de legele țării. Neavând acționari venitul ei întreg îl distribuie între cei premiați. Asigurări se efectuează în toate combinațiile.

Direcțiunea pentru părțile ardelenene

în Cluj.

Director: Lud. de Szepessy.

Representanța cu corespondență în limba română în

Sibiu, strada Măcelarilor nr. 10.

Representant: George Pop.

Gustav Dürr,

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

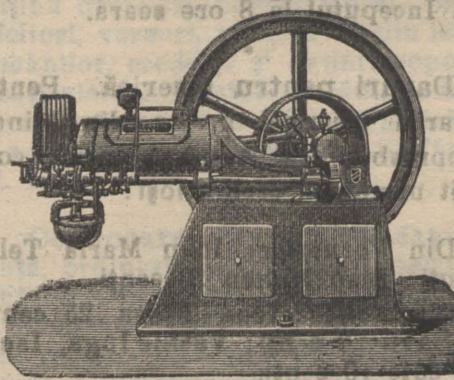
Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

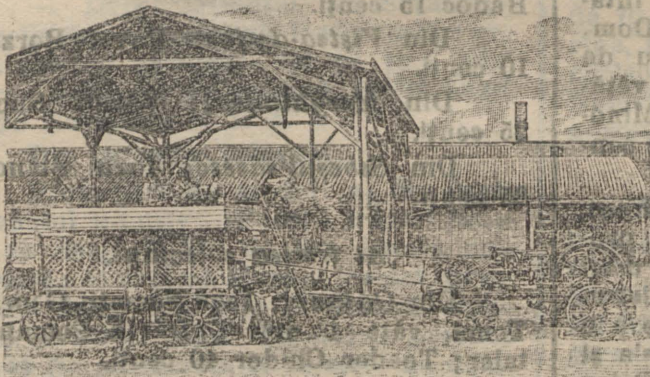
Liste de prețuri se trimit la cerere gratis și franco.

De însemnătate pentru morari și toate celelalte ramuri de industrie!
De însemnătate pentru proprietari și economi!
Locomobile de petroliu „OTTO“

cea mai ieftină și mai bună putere motrice pentru imblătire
Fără mașinist și fără pericol de foc!!

Motor Original „OTTO“ de petroliu,

renumit pentru simplitatea sa, ieftinătatea cu care se poate mîna, mînarea ușoară, siguranța folosirii.

Langen & Wolf,

fabrică de motori de gaz,
Budapesta VI. Váci-körút nr. 59.

Representanța pentru Ardeal:

Fabrica de mașini
Andrei Török
în Sibiu.

Acolo se pot vedea și motori și locomobile de sus în activitate.

Informații, planuri și preliminare de prețuri se dau gratuit. 78 5—12

Descrierea Ardealului.

Cine vrea să cunoască frumoasa țară a Ardealului, și cu deosebire Munții-Apuseni, patria lui Horia și Lanca, să citească scrierile lui Silvestru Moldovan anume.

Țeara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murâgului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni,

cu 2 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sînt făcute în fel de călătorie, cu datinele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, isvoare ș. a.

Fiecare carte costă 1 A. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate mirale noastre au apreciat în cuvinte elogioase aceste descrieri, unicale ce le avem despre Transilvania în limba română.

„Lipsa română“, scrie între altele:

„Pînă acum n'a existat în limba română o descriere a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl. Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicație unei trebuințe ca într-adevăr se simțea la noi. Sperăm, că publicația acestor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită.

Comanda se pot face la

Librăria W. Kraft.